

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

(назва інституту/факультету)

Кафедра професійної та технологічної освіти і загальної фізики

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Методика професійного навчання: основні технології навчання»

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова – ОК 28

(обов'язкова чи вибіркова)

Освітньо-професійна програма – «Машинобудування»

(назва програми)

Спеціальність – 015.34 – Професійна освіта (машинобудування)

(шифр і назва спеціальності)

Галузь знань – 01 – Освіта/Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

(назва факультету / інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання – українська

(мова, на якій читається дисципліна)

Розробники: Томах Василь Васильович, асистент кафедри

професійної та технологічної освіти і загальної фізики,

кандидат педагогічних наук

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів): <https://generalp.chnu.edu.ua/pro-kafedru/spivrobotnyky/tomash-vasyl-vasylovych/>

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (-ів))

Контактний тел. +380505382616

(контактний телефон, за яким можна зв'язатися із викладачем у випадку потреби)

E-mail: v.tomash@chnu.edu.ua

(контактний E-mail, за яким можна зв'язатися із викладачем у випадку потреби)

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=>

(посилання на дисципліну в системі Moodle)

Консультації Онлайн-консультації (за домовленістю)

очні консультації: четвер з 14:30 до 15:30 (за домовленістю)

(графік on-line та очних консультацій)

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

«Методика професійного навчання: основні технології навчання» є загально-педагогічною дисципліною у циклі підготовки бакалавра професійної освіти і спрямована на набуття майбутніми фахівцями комплексних знань та умінь у галузі професійної освіти. Дана дисципліна завершує вивчення циклу психолого-педагогічних дисциплін.

2. Мета навчальної дисципліни:

Мета і завдання навчальної дисципліни. Підвищення рівня професійної підготовки. Забезпечення теоретичних основ і практичної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до науково обґрунтованого й творчого здійснення педагогічного процесу в навчальних закладах різного рівня акредитації. Сформувати вміння оптимізувати систему навчання, тобто створювати такі власні системи навчання, які дозволяти б із мінімальними витратами часу та засобів підготувати кваліфікованого спеціаліста

3 Завдання навчальної дисципліни: вивчення основних категорій професійної освіти, методик професійного навчання, основних засад мотивації навчальної діяльності, засвоєння та уміння застосовувати в педагогічній практиці основні технології навчання.

Практичним завданням курсу є усвідомлення студентами сутності основних понять і категорій професійної освіти, а також загальних закономірностей формування, функціонування й розвитку освіти, а також дати майбутнім спеціалістам знання, що потрібні їм в педагогічній роботі.

Пререквізити.

Дисципліна базується на знаннях, отриманих студентами після вивчення таких дисциплін, як: «Педагогіка з основами педмайстерності», «Методика соціально-виховної роботи в ЗПТО», «Методика професійного навчання: дидактичне проектування». Ефективність засвоєння курсу підвищує паралельне вивчення такої дисципліни, як: «Креативні технології навчання».

Внаслідок опанування навчального матеріалу студент має набути наступних компетентностей, передбачених освітньою програмою:

К 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

К 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

К 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

К 12. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.

К 14. Здатність керувати навчальними/розвивальними проектами.

К 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

К 17. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.

К 20. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

К 21. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

К 24. Здатність управляти комплексними діями/проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.

К 26. Здатність забезпечити якість освіти і управління діяльністю закладу освіти, відповідно до спеціалізації.

Результати навчання:

ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПР 08. Самостійно планувати й організувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.

ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу.

ПР 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПР 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна 015.34	4	8	5,0	150	30	–	30	–	90		екзамен

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	ла б	і н д	с. р.		л	п	ла б	ін д	с.р .	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1													
Тема 1. Поняття технології навчання та особливості її розробки.	15	2	2			11							
Тема 2. Методика вибору технологій навчання.	16	2	4			10							
Тема 3. Мотивація навчальної діяльності.	16	4	4			8							
Тема 4. Технологія формування нових знань	14	4	2			8							
Тема 5. Технологія формування професійних дій.	15	4	4			7							
Разом за змістовим модулем	76	16	16			44							
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2													
Тема 6. Технології проблемного навчання	20	4	4			12							

Тема 7. Технологія контролю діяльності	20	4	4			12						
Тема 8. Форми організації навчального процесу при різних технологіях навчання	18	4	4			10						
Тема 9. Шляхи удосконалення навчальних технологій	16	2	2			12						
Разом за змістовим модулем	74	14	14			46						
Усього годин за семестр	150	30	30			90						

3.2.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Методика аналізу професійної діяльності в конкретному навчальному закладі	4
2	Проектування програми навчання для конкретної професії	4
3	Розробка змісту навчальної теми	4
4	Активізація діяльності учнів при викладі навчального матеріалу	6
5	Методика формування виконавчих дій у майбутніх фахівців з теми	2
6	Методика розробки системи дидактичного контролю для заданої теми	4
7	Планування навчального процесу з теми. Розробка бінарних дій викладача та учнів на занятті	2
8	Підсумкове заняття	4
	Разом	30

3.2.2. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1. Поняття технології навчання та особливості її розробки.	11
2	Тема 2. Методика вибору технологій навчання.	10
3	Тема 3. Мотивація навчальної діяльності.	8

4	Тема 4. Технологія формування нових знань	8
5	Тема 5. Технологія формування професійних дій.	7
6	Тема 6. Технології проблемного навчання	12
7	Тема 7. Технологія контролю діяльності	12
8	Тема 8. Форми організації навчального процесу при різних технологіях навчання	10
9	Тема 9. Шляхи удосконалення навчальних технологій	12
	Всього за семестр	90

3.2.3. Індивідуальні завдання

1. Описати засоби реалізації методів навчання (2-3 методи для прикладу).
2. Дидактичні вимоги до структури сучасного уроку теоретичного навчання в ЗПТО.
3. Описати технічні засоби теоретичного навчання.
4. Особливості формування навичок у професійній освіті.
5. Організація виробничої практики учнів професійно-технічних закладів.
6. Методи і прийоми теоретичного навчання, які активізують пізнавальну творчу діяльність здобувачів освіти.
7. Теорія стадійного навчання у ЗПТО.
8. Системи «виробничого навчання».
9. Активні методи виробничого навчання.
10. Виробниче навчання бригад здобувачів освіти на навчальних ділянках підприємств.
11. Письмовий інструктаж як складова теоретичного навчання.
12. Концентроване навчання: структура блоку, моделі.
13. Інформаційний метод: призначення, зміст, прийоми навчальної роботи.
14. Поточний інструктаж як складова виробничого навчання.
15. Сучасні підходи до методичної діяльності інженера-педагога.
16. Відомі вчені минулого і сьогодення та їх внесок у теорію професійного навчання.
17. Наукові основи розробки навчального плану підготовки робітників ЗПТО.
18. Характеристика основних компонентів професійної підготовки робітників ЗПТО.
19. Порівняльна характеристика та особливості попередньої підготовки до навчального року викладача спеціальностей та майстра виробничого навчання.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

4. Система контролю та оцінювання.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- 1) поточний контрольний захід (30 балів);
- 2) рейтинговий контроль виконання практичних робіт (30 балів);
- 3) відповідь на екзамені (40 балів);
- 4) виконання індивідуальних завдань (10 балів);

5) до індивідуального рейтингу студента зараховуються додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу, здобутих на освітніх платформах «Prometheus», «Coursera», «EdEra», «Освіторія», «На урок» тощо. Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 10% (10 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання.

1. Поточний контроль (тестування та поточне опитування)

Максимальна кількість балів за всі контрольні запитання дорівнює 30 балів.

Критерії оцінювання запитань в білеті (3 питання):

Три питання по 10 балів;

Правильна повна відповідь – 10-8 балів;

Відповідь з допущеними невеликими помилками – 7-5 бали;

Відповідь з допущеною суттєвою помилкою – 4-2 бали;

Неправильна відповідь – 0 балів.

2. Практичні заняття

Максимальна кількість балів за всі практичні роботи дорівнює 30 балів

Критерії оцінювання:

Підготовка до роботи:

Занотована визначена кількість текстового матеріалу (назва роботи, завдання, обладнання та матеріали, коротка теоретична частина), відповідає на поставлені викладачем питання щодо порядку виконання роботи – 1 бал;

Занотована визначена кількість текстового матеріалу (назва роботи, завдання, обладнання та матеріали, коротка теоретична частина), не відповідає на поставлені викладачем питання щодо порядку виконання роботи – 0,5 бала;

Виконання практичної роботи:

Самостійно виконує практичне завдання під наглядом викладача, самостійно проводить необхідний аналіз вхідних даних, акуратно і свідомо оформляє звіт – 1 бал;

Виконує практичне завдання з мінімальною допомогою викладача, проводить необхідний аналіз вхідних даних з невеликою кількістю помилок, акуратно і свідомо оформляє звіт – 0,7 бала;

Виконує практичне завдання з допомогою викладача, проводить необхідний аналіз вхідних даних з помилками, не зовсім охайно оформляє звіт – 0,5 бала;

Не може виконати практичне завдання без допомоги викладача, не може проводити необхідні розрахунки без помилок, неохайно оформляє звіт – 0,2 бала;
Повністю пасивний при виконанні роботи - 0 балів.

Захист роботи:

Практична робота оформлена охайно та згідно вимог, з розумінням дає вичерпну відповідь на поставлені запитання – 1 бал;

Практична робота оформлена згідно вимог та не зовсім охайно, дає не повну відповідь на поставлені запитання, частково орієнтується в суті питання – 0,5 бала;

Практична робота оформлена згідно вимог, але неохайно і переписано у колег, не може дати відповідь на поставлені запитання, не орієнтується в суті питання – 0 балів

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС (для 1-6 курсів)

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5. Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів:

- контрольна робота;
- реферат;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- ІНДЗ.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T 1	T 2	T 3	T 4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
6	6	6	6	6	6	8	8	8		

T1, T2, ... T9 – теми змістових модулів.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Опитування поточного матеріалу перед лекцією, під час практичних занять, проведення самостійних та контрольних робіт, перевірка конспектів з лекційних занять, проведення тестового опитування, модульні контрольні роботи.

Форма підсумкового контролю – екзамен.

При розробці критеріїв оцінки екзаменаційної роботи за основу взято повноту і правильність виконання завдань. Крім цього, враховується вміння студента здійснювати пошук інформації, аналізувати, порівнювати отримані результати, оцінювати правильність аналітичного підходу, прогнозувати очікувані результати.

15 білетів містить по три завдання:

1. Теоретичне запитання.
2. Теоретичне запитання.
3. Завдання практичного характеру (розробити план-конспект заняття на тему з переліку наданого викладачем).

За кожне теоретичне запитання студент може набрати 10 балів.

Правильна повна відповідь – 8-10 балів;

Відповідь з допущеними невеликими помилками – 5-7 балів;

Відповідь з допущеною суттєвою помилкою – 2-4 бали;

Неправильна відповідь – 0 балів.

За виконання практичного завдання студент може набрати 20 балів.

Завдання виконане вірно і в повному обсязі – 16-20 балів;

у виконаному завданні допущені незначні помилки – 10-15 балів;

у виконаному завданні допущено суттєві помилки – 4-9 балів;

завдання невиконане – 0-3 балів.

Всього за вірно виконану роботу студент набирає 40 балів.

7. Рекомендована література

Базова

1. Різник В., Різник Н. Методика професійного навчання: дидактичне проектування, основні технології навчання. Навчально-методичний посібник (для студентів галузі знань 01 «Освіта» спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями) /В'ячеслав Різник, Надія Різник. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 226 с.
2. Курліщук І. І. Методика професійного навчання: Основи технології навчання. Креативні технології навчання: навчально-методичний посібник /І.І. Курліщук. – Старобільськ, 2017. – 120 с.
3. Діагностика і розвиток педагогічної майстерності у професійних навчальних закладах : Колективна монографія. Авт. кол. : І.А. Зязюн, Є.О. Помиткін, Т. В. Іванова та ін. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 263 с.
4. Методика професійного навчання : навч. посібник для вищих навч. закладів інж.-пед. спец. Для традиційної та дистанційної форм навчання. Ч. 2 : Основні технології навчання/ О. Е. Коваленко, Н.О. Брюханова, Н. В. Корольова, Є. В. Шматков ; Укр. інж.-пед. акад.2-ге вид., перероб. та доп. – Х. : ФОП Шевченко С. О., 2010. – 256 с.
5. Коваленко О.Е. Дидактичні основи професійної освіти : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Коваленко О.Е., Брюханова Н. О., Гирич З. І., Кулешова В. В., Прохорова О. О. – Харків : ВПП «Контраст», 2008. – 68 с.
6. Коваленко О.Е. Методика професійного навчання / О.Е. Коваленко. – Х. : 2008. – 320 с.
7. Коробов Є. Т. Професійна педагогіка. Сутність процесу розуміння навчальної інформації. – Ч 1,2 : Навч. посібник. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2007. – 52 с.

Допоміжна

1. Нові технології навчання: Науковий збірник. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, К., 2009. Спец. Випуск №59. Частина.2. – 168 с.
2. Сушенцева Л. Л. Форми організації професійного навчання в сучасному професійно-технічному навчальному закладі. – Кривий Ріг : КДПУ, 2003. – 74 с.

Інформаційні ресурси.

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>